Torstai 24. marraskuuta 2022

P9_TA(2022)0421

Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen uudistamisen tulos

Euroopan parlamentin päätöslauselma 24. marraskuuta 2022 energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen uudistamisen tuloksesta (2022/2934(RSP))

(2023/C 167/10)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen, joka allekirjoitettiin vuonna 1994 ja tuli voimaan vuonna 1998,

— ottaa huomioon vuonna 2017 käynnistetyn energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen uudistamisprosessin ja sitä koskevan EU:n ehdotuksen,

— ottaa huomioon ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen osapuolten 21. konferenssissa Pariisissa 12. joulukuuta 2015 hyväksytyn sopimuksen (Pariisin sopimus),

— ottaa huomioon 11. joulukuuta 2019 annetun komission tiedonannon Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta (COM(2019)0640),

— ottaa huomioon puitteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi sekä asetusten (EY) N:o 401/2009 ja (EU) 2018/1999 muuttamisesta 30. kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1119 (eurooppalainen ilmastolaki) ([1]),

— ottaa huomioon 28. syyskuuta 2021 annetun komission suosituksen (EU) 2021/1749 ”Energiatehokkuus etusijalle: periaatteesta käytäntöön” ([2]) ja sen liitteenä olevat suuntaviivat,

— ottaa huomioon uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä 11. joulukuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 (uusiutuvia energialähteitä koskeva direktiivi) ([3]),

— ottaa huomioon energiatehokkuudesta annetun direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta 11. joulukuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2002 ([4]),

— ottaa huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön, erityisesti sen 16. toukokuuta 2017 antaman lausunnon 2/15 Euroopan unionin ja Singaporen tasavallan välisestä vapaakauppasopimuksesta ([5]), sen 6. maaliskuuta 2018 antaman tuomion asiassa C-284/16 (ennakkoratkaisu *Slovakian tasavalta* v. *Achmea BV*) ([6]), sen 30. huhtikuuta 2019 antaman lausunnon 1/17 Kanadan sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välisestä laaja-alaisesta talous- ja kauppasopimuksesta (CETA) ([7]), sen 2. syyskuuta 2021 antaman tuomion asiassa C-741/19 (ennakkoratkaisu *Moldovan tasavalta* v. *Komstroy LLC*) ([8]) ja sen 26. lokakuuta 2021 antaman tuomion asiassa C-109/20 (ennakkoratkaisu *Puolan tasavalta* v. *PL Holdings Sàrl*) ([9]),

— ottaa huomioon YK:n kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan (UNCITRAL) työryhmälle III vuonna 2017 annetun toimeksiannon valmistella sijoittajan ja valtion välisen riitojenratkaisun uudistamista,

---

([1]) EUVL L 243, 9.7.2021, s. 1.
([2]) EUVL L 350, 4.10.2021, s. 9.
([3]) EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82.
([4]) EUVL L 328, 21.12.2018, s. 210.
([5]) Lausunto, 16. toukokuuta 2017, EU:C:2017:376.
([6]) Tuomio, 6. maaliskuuta 2018, Slovakian tasavalta v. Achmea BV, asia C-284/16, EU:C:2018:158.
([7]) Lausunto, 30. huhtikuuta 2019, EU:C:2019:341.
([8]) Tuomio, 2. syyskuuta 2021, Moldovan tasavalta v. Komstroy LLC, asia C-741/19, EU:C:2021:655.
([9]) Tuomio, 26. lokakuuta 2021, Puolan tasavalta v. PL Holdings Sàrl, asia C-109/20, EU:C:2021:875.

— ottaa huomioon Italian päätöksen vetäytyä energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta 1. tammikuuta 2016 alkaen,

— ottaa huomioon 10. elokuuta 2022 energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen irtisanomisesta annetun Puolan hallituksen lainsäädäntöluonnoksen, joka annettiin Puolan parlamentin käsiteltäväksi 25. elokuuta 2022,

— ottaa huomioon 12. lokakuuta 2022 annetun Espanjan hallituksen ilmoituksen, 19. lokakuuta 2022 annetun Alankomaiden hallituksen ilmoituksen, 21. lokakuuta 2022 annetun Ranskan hallituksen ilmoituksen, 10. marraskuuta 2022 annetun Slovenian hallituksen ilmoituksen, 11. marraskuuta 2022 annetun Saksan hallituksen ilmoituksen ja 18. marraskuuta 2022 annetun Luxemburgin hallituksen ilmoituksen niiden aikomuksesta vetäytyä energiaperuskirjaa koskevasta sopimuksesta,

— ottaa huomioon 5. toukokuuta 2020 allekirjoitetun sopimuksen Euroopan unionin jäsenvaltioiden kahdenvälisten investointisopimusten irtisanomisesta ([10]),

— ottaa huomioon viimeisimmät päätöslauselmansa, erityisesti 23. kesäkuuta 2022 antamansa päätöslauselman EU:n kansainvälisen investointipolitiikan tulevaisuudesta ([11]) ja 20. lokakuuta 2022 antamansa päätöslauselman YK:n ilmastokokouksesta 2022 Sharm el-Sheikhissä Egyptissä (COP27) ([12]),

— ottaa huomioon, että neuvosto ei ole saanut aikaan energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen uudistamista puoltavaa määräenemmistöä, joka olisi energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin 33. kokouksessa esitettävän EU:n kannan perustana;

— ottaa huomioon 5. lokakuuta 2022 annetun komission tiedonannon energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen tulkintaa koskevasta jäsenvaltioiden, Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön välisestä sopimuksesta (COM(2022)0523),

— ottaa huomioon työjärjestyksen 132 artiklan 2 ja 4 kohdan,

A. ottaa huomioon, että energiaperuskirjasta tehty sopimus on kansainvälinen sopimus; ottaa huomioon, että sopimus allekirjoitettiin joulukuussa 1994 ja se tuli voimaan huhtikuussa 1998; ottaa huomioon, että energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen allekirjoittajia ja sopimuspuolia on 53, mukaan lukien Euroopan unioni ja Euratom sekä kaikki EU:n jäsenvaltiot lukuun ottamatta Italiaa, joka vetäytyi sopimuksesta vuonna 2016; ottaa huomioon, että EU ja sen jäsenvaltiot edustavat yli puolta energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen äänioikeutetuista jäsenistä;

B. ottaa huomioon, että energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen alkuperäisenä tavoitteena oli luoda foorumi idän ja lännen väliselle politiikkayhteistyölle energian, investointisuojan, kaupan ja kauttakulun alalla; ottaa huomioon, että sopimuksen investointisuojaa koskevia määräyksiä ei ole saatettu ajan tasalle 1990-luvun jälkeen ja ne ovat vanhentuneita verrattuna uusiin vaatimuksiin, jotka vahvistetaan EU:n investointipolitiikkaa koskevassa uudistetussa lähestymistavassa; ottaa huomioon, että ilmastonmuutoksen hillitsemisen kiireellisyyttä ja fossiilisiin polttoaineisiin tehtävien investointien asteittaista lopettamista ei pyritty sisällyttämään millään tavalla sopimukseen ennen vuotta 2018;

C. ottaa huomioon, että jäsenvaltioilla on edelleen noin 1 500 kahdenvälistä investointisopimusta, jotka on ratifioitu ennen Lissabonin sopimusta, joilla edelleen suojellaan investointeja fossiilisiin polttoaineisiin ja jotka sisältävät sijoittajan ja valtion välisen riitojenratkaisumenettelyn vanhan mallin sekä vanhentuneita määräyksiä ja mekanismeja, jotka ovat ristiriidassa EU:n arvojen ja oikeusperiaatteiden kanssa; ottaa huomioon, että yksikään EU:n Lissabonin sopimuksen voimaantulon jälkeen neuvottelemista uusista investointisopimuksista, jotka perustuvat nykyaikaiseen lähestymistapaan, ei ole vielä tullut voimaan;

D. katsoo, että vakavien ilmastokriisien torjuminen ja energiaturvallisuutemme suojeleminen edellyttää, että nopeutetaan asteittaista luopumista fossiilisten polttoaineiden käytöstä ja siirrytään nopeasti uusiutuvaan energiaan;

E. ottaa huomioon, että Euroopan vihreän kehityksen ohjelmalla pyritään vastaamaan ja reagoimaan ilmastonmuutoksen ja ympäristön tilan heikkenemisen asettamiin haasteisiin; katsoo, että kaikilla EU:n politiikoilla, myös investointipolitiikalla, on edistettävä tätä tavoitetta;

F. ottaa huomioon, että hallitustenvälinen ilmastonmuutospaneeli totesi vuoden 2022 raportissa ilmastonmuutoksen hillitsemisestä, joka julkaistiin huhtikuussa 2022, että energiaperuskirjasta tehty sopimus on vakava este ilmastonmuutoksen hillitsemiselle;

([10]) EUVL L 169, 29.5.2020, s. 1.
([11]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2022)0268.
([12]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2022)0373.

Torstai 24. marraskuuta 2022

G. toteaa, että energiakäänne edellyttää, että maailmanlaajuisia investointeja puhtaaseen energiaan nopeutetaan ja että eurooppalaisia energiayhtiöitä kannustetaan investoimaan uusiutuvaan energiaan;

H. ottaa huomioon, että energiaperuskirjasta tehtyä sopimusta koskevien oikeudellisten ja poliittisten huolenaiheiden kasvaessa marraskuussa 2018 käynnistettiin EU:n ja sen jäsenvaltioiden johdolla uudistamisprosessi, jossa keskitytään investointisuojavaatimuksiin sekä fossiilisille polttoaineille myönnetyn suojan rajoittamiseen ja kestävän kehityksen edistämiseen; ottaa huomioon, että energiaperuskirjaa käsittelevä konferenssi hyväksyi 27. marraskuuta 2018 uudistettavien asioiden luettelon; ottaa huomioon, että neuvosto antoi heinäkuussa 2019 komissiolle valtuudet neuvotella energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen uudistamisesta; ottaa huomioon, että EU esitti toukokuussa 2020 ehdotuksen energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen uudistamiseksi; ottaa huomioon, että EU toimitti 15. helmikuuta 2021 energiaperuskirjan sihteeristölle täydentävän ehdotuksen, jossa käsiteltiin kysymystä energia-alalla harjoitettavan taloudellisen toiminnan määritelmästä eli fossiilisten polttoaineiden jättämisestä sopimussuojan ulkopuolelle;

I. ottaa huomioon, että sopimuspuolet pääsivät 24. kesäkuuta 2022 periaatesopimukseen energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen uudistamisesta; toteaa, että energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen ehdotettaviin muutoksiin sisältyvät muutokset sopimuksen investointisuojanormeihin ja viittaus valtioiden oikeuteen toteuttaa sääntelytoimia ympäristönsuojelun tai ilmastotoimien kaltaisista syistä;

J. toteaa, että lopullisen sopimuksen oikeudellista tekstiä ei ole vielä julkaistu virallisesti, mikä ei täytä EU:n muissa kauppa- ja investointisopimuksissa vaadittua avoimuuden tasoa;

K. ottaa huomioon, että neuvottelujen päättämisen jälkeen Saksa, Ranska, Espanja, Alankomaat, Puola, Slovenia ja Luxemburg, joiden yhteenlaskettu osuus EU:n väestöstä on yli 70 prosenttia, ovat ilmoittaneet aikovansa vetäytyä energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta; ottaa huomioon, että Italia vetäytyi energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta vuonna 2016; ottaa huomioon, että muutkin jäsenvaltiot harkitsevat edelleen mahdollisuutta vetäytyä energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta;

L. toteaa, että neuvosto ei ole saanut aikaan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen uudistamista puoltavaa määräenemmistöä, joka olisi marraskuussa 2022 järjestettävässä energiaperuskirjaa käsittelevässä konferenssissa esitettävien uudistuksien perustana; ottaa huomioon, että tästä syystä tällaiset uudistuspyrkimykset poistettiin energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin esityslistalta;

M. ottaa huomioon, että EU:lla on äänimäärä, joka vastaa sen energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen sopimuspuolina olevien jäsenvaltioiden määrää; ottaa huomioon, että jäsenvaltiot voivat käyttää omaa äänioikeuttaan vain, jos EU ei käytä äänioikeuttaan; ottaa huomioon, että energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen osapuolina olevien EU:n jäsenvaltioiden on ratifioitava sopimus kansallisten ratifiointisääntöjensä sekä EU:n ja jäsenvaltioiden välisen toimivallanjaon mukaisesti;

N. ottaa huomioon, että parlamentin olisi annettava hyväksyntänsä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen uudistamiselle ennen kuin EU voisi aloittaa uudistetun sopimuksen väliaikaisen soveltamisen komission poliittisten suuntaviivojen mukaisesti; ottaa huomioon, että parlamentin olisi annettava hyväksyntänsä sille, että EU vetäytyy energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta;

O. toteaa, että hälyttävä määrä sijoittajien kanteista koskee ympäristötoimenpiteitä; panee merkille, että eri maita, myös jäsenvaltioita, vastaan on nostettu kanteita, jotka koskevat ilmastopolitiikkaa tai oikeudenmukaista siirtymää; ottaa huomioon, että energiaperuskirjasta tehty sopimus aiheuttaa kaikista investointisuojasopimuksista eniten oikeusriitoja; ottaa huomioon, että tällä hetkellä vireillä on yli 40 investointeja koskevaa EU:n sisäistä välimiesmenettelyä; toteaa, että energiaperuskirjan sihteeristön mukaan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen nojalla oli 1. kesäkuuta 2022 mennessä pantu vireille vähintään 150 investointeja koskevaa välimiesmenettelyä, joista kolmasosa liittyy fossiilisiin polttoaineisiin tehtäviin investointeihin ja niistä 70 prosenttia oli EU:n sisäisiä energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen perustuvia investointeja koskevia välimiesmenettelyjä;

P. ottaa huomioon, että energiaperuskirjasta tehty sopimus on tällä hetkellä ristiriidassa EU:n perussopimusten kanssa, koska se sallii sen, että investointituomioistuimet voivat tulkita ja soveltaa EU:n lainsäädäntöä ottamatta käyttöön tarvittavia takeita, joilla turvataan EU:n sääntelyn riippumattomuus, ja koska se vaikuttaa kielteisesti EU:n toimielinten perustuslaillisen kehyksen mukaiseen toimintaan;

Q. ottaa huomioon, että unionin tuomioistuin katsoi 6. maaliskuuta 2018 asiassa C-284/16 (ennakkoratkaisu *Slovakian valtio* v. *Achmea BV*) antamassaan tuomiossa, että sijoittajien ja valtion väliset välityslausekkeet EU:n jäsenvaltioiden välillä tehdyissä kansainvälisissä sopimuksissa ovat EU:n perussopimusten vastaisia eikä niitä voida soveltaa sen jälkeen, kun EU:n sisäisen kahdenvälisen investointisopimuksen viimeisestä osapuolesta on tullut EU:n jäsenvaltio; ottaa huomioon, että unionin tuomioistuin katsoi samoja periaatteita soveltaen asiassa C-741/19 (ennakkoratkaisu *Moldovan tasavalta* v. *Komstroy LLC*) 2. syyskuuta 2021 antamassaan tuomiossa, että energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen

26 artiklan 2 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että sitä ei voida soveltaa EU:n jäsenvaltion ja toisen EU:n jäsenvaltion sijoittajan välisiin riitoihin, jotka koskevat investointia, jonka viimeksi mainittu sijoittaja on tehnyt ensimmäiseksi mainitussa EU:n jäsenvaltiossa; ottaa huomioon, että vakiintuneen käytännön mukaan unionin tuomioistuimen tuomioita sovelletaan taannehtivasti; ottaa huomioon, että välimiehet ovat jättäneet nämä unionin tuomioistuimen tuomiot huomiotta keskusteluissaan;

R. panee merkille, että EU on ottanut johtoaseman investointipolitiikan uudistamisessa; ottaa huomioon, että Lissabonin sopimuksen voimaantulon jälkeen EU on hyväksynyt parlamentin tuella ja sen vaatimuksesta uudistetun sijoitussuojaa koskevan mallin ja päättänyt korvata sijoittajan ja valtion välisen riitojenratkaisumenettelyn investointituomioistuin-järjestelmällä, käynnistänyt monenvälistä investointituomioistuinta koskevat neuvottelut ja hyväksynyt lainsäädäntöä sisämarkkinoita vääristävistä ulkomaisista tuista ja ulkomailta tulevien suorien ulkomaisten sijoitusten seurannasta; katsoo, että tämä kehitys on merkittävä askel oikeaan suuntaan kohti nykyaikaistettua ja kestävää investointipolitiikkaa; toteaa, että uudistusohjelman edistäminen vaatii vielä paljon työtä;

S. ottaa huomioon, että EU tukee UNCITRALin työryhmässä III käynnissä olevia neuvotteluja ja monenvälisen investointituomioistuimen perustamista;

1. toteaa, että energiaperuskirjasta tehtyä sopimusta on arvosteltu voimakkaasti, koska sen katsotaan haittaavan siirtymistä uusiutuvaan energiaan ja energiaturvallisuuden suojelemista EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa; katsoo, että nykyinen energiaperuskirjasta tehty sopimus on vanhentunut väline, joka ei enää ole Euroopan unionin edun mukainen, erityisesti ilmastoneutraaliuden saavuttamista vuoteen 2050 mennessä koskevan tavoitteen kannalta;

2. suhtautuu myönteisesti EU:n ja sen jäsenvaltioiden pyrkimyksiin edistää energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen uudistamisprosessia; antaa tunnustusta komission neuvottelupyrkimyksille, joilla pyritään varmistamaan, että energiaperuskirjasta tehty sopimus saadaan yhdenmukaistettua sen neuvostolta saamaan valtuutukseen säilyttää EU:n kyky kehittää julkisen politiikan toimia Pariisin sopimuksen, Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden ja Euroopan parlamentin painopisteiden mukaisesti;

3. toteaa, että uudistetusta energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta neuvoteltiin vastauksena EU:n jäsenvaltioiden marraskuusta 2018 lähtien esittämään painokkaaseen vaatimukseen; korostaa, että energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen muuttaminen edellyttää kaikkien sopimuspuolten yksimielisyyttä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen vuosikokouksessa toimitettavassa äänestyksessä;

4. toteaa jälleen olevansa huolissaan siitä, että monet sopimuspuolet, myös korkean tulotason teollisuusmaat, eivät vaikuta jakavan EU:n kunnianhimoisia tavoitteita energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen uudistamisesta, ilmastonmuutoksen hillitsemisestä, kestävän kehityksen edistämisestä ja energiasiirtymän tukemisesta, vaikka ne kaikki ovat myös allekirjoittaneet Pariisin sopimuksen;

5. korostaa, että uudistetun energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen lopullinen teksti sisältää osia komissiolle annetuista neuvotteluvaltuuksista, mutta se ei ole Pariisin sopimuksen, eurooppalaisen ilmastolain tai Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden mukainen eikä täytä tavoitteita, jotka parlamentti esittää EU:n kansainvälisen investointipolitiikan tulevaisuudesta 23. kesäkuuta 2022 antamassaan päätöslauselmassa, mukaan lukien erityisesti välitön kielto sen estämiseksi, että fossiilisiin polttoaineisiin investoivat nostavat kanteen sopimuspuolia vastaan, kun nämä toteuttavat kansainvälisten sitoumusten mukaisia toimia fossiilisten polttoaineiden käytöstä luopumiseksi vaiheittain, sekä fossiilisiin polttoaineisiin tehtyjen investointien suojelun asteittaisen lopettamisen merkittävä nopeuttaminen ja sijoittajan ja valtion välisen riitojenratkaisumekanismin poistaminen; korostaa, että parlamentti on jo esittänyt kantansa, jonka mukaan EU:n ja sen jäsenvaltioiden ei pitäisi allekirjoittaa tai ratifioida uusia investointisuojasopimuksia, joihin sisältyy sijoittajan ja valtion välinen riitojenratkaisumekanismi; toteaa jälleen, että jos monenvälinen investointituomioistuin perustetaan, sitä voidaan soveltaa suoraan kaikkiin sen allekirjoittaneiden maiden voimassa oleviin kahden- ja monenvälisiin investointisopimuksiin, myös energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen;

6. suhtautuu myönteisesti EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan aikomukseen jättää investoinnit fossiilisiin polttoaineisiin energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen suojan ulkopuolelle; pitää myönteisenä, että EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa useimmat uudet investoinnit fossiilisiin polttoaineisiin menettävät suojan 15. elokuuta 2023;

7. panee merkille, että energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen uudistamista koskevassa ehdotuksessa säilytetään fossiilisiin polttoaineisiin tehtyjen nykyisten investointien suoja ainakin kymmenen vuoden ajan; panee merkille, että kymmenen vuotta aletaan laskea uudistetun energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen voimaantulosta, mikä alkaisi 15. elokuuta 2023, jos EU, sen jäsenvaltiot ja muut sopimuspuolet sopisivat soveltavansa sopimusta väliaikaisesti, tai muussa tapauksessa se alkaisi vasta, kun kolme neljäsosaa sopimuspuolista on ratifioinut sen, jolloin fossiilisiin polttoaineisiin tehtävien investointien suojaa pidennettäisiin ja olisi lähes yhtä pitkä kuin energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen raukeamislausekkeessa määrätyt 20 vuotta; panee merkille, että uudistetussa energiaperuskirjasta tehdyssä sopimuksessa asetetaan määräaika vuoteen 2040, johon mennessä kaikkia investointeja fossiilisiin polttoaineisiin ei enää suojata, jos sopimuspuolet valitsevat niiden jättämisen sopimussuojan ulkopuolelle; on erittäin huolissaan siitä, että tämä

aikataulu on ristiriidassa sen kanssa, miten nopeasti nykytietämyksen mukaan asteittaisen luopumisen fossiilisista polttoaineista on tapahduttava, jotta ilmaston lämpeneminen voidaan rajoittaa 1,5 celsiusasteeseen esiteollisella kaudella vallinneeseen tasoon verrattuna, ja että se heikentää EU:n ilmastotavoitteita; palauttaa mieliin, että parlamentin vahvistaman kannan mukaan energiaperuskirjasta tehdyssä sopimuksessa olisi ”kiellettävä välittömästi fossiilisiin polttoaineisiin investoivia nostamasta kannetta sopimuspuolia vastaan, kun nämä toteuttavat Pariisin sopimuksessa tehtyjen sitoumusten mukaisesti toimia, joilla fossiilisten polttoaineiden käytöstä luovutaan vaiheittain”; toteaa, että nykyisten investointien määritelmä kattaa etsintävaiheen hankkeet ja niiden mahdollisen tulevan hyödyntämisen;

8. pitää valitettavana, että uudistetun energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen mukaisesti suurin osa sopimuspuolista on päättänyt säilyttää määräämättömän ajan fossiilisiin polttoaineisiin investoivien suojan;

9. korostaa, että uudistettua energiaperuskirjasta tehtyä sopimusta voidaan käyttää uusien vaatimusten perustana vain, kun se tulee täysimääräisesti voimaan tai jos sekä sijoittajan isäntävaltio että vastaajana olevat valtiot ovat väliaikaisesti soveltaneet uudistettua energiaperuskirjasta tehtyä sopimusta; pitää erittäin valitettavana tämän tilanteen aiheuttamaa epäselvyyttä, koska se aiheuttaa hajanaista täytäntöönpanoa ja viivästyksiä ja uhkaa pitkittää uudistamattoman energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen soveltamista;

10. pitää myönteisenä, että uudistettuun energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen on sisällytetty uusia määräyksiä, jotka ohjaavat sopimuksen tulkintaa, erityisesti määräyksiä, jotka koskevat oikeutta säännellä yleisen edun mukaisen oikeutetun tavoitteen saavuttamiseksi, kiireellistä tarvetta torjua tehokkaasti ilmastonmuutosta, monenvälisten ympäristö- ja työmarkkinasopimusten, kuten Pariisin sopimuksen, mukaisia sopimuspuolten oikeuksia ja velvollisuuksia, sopimuspuolten sitoutumista energiainvestointien edistämiseen tavalla, joka edistäisi kestävää kehitystä, ja vastuullista yritystoimintaa; panee merkille, että sopimukseen on sisällytetty sovitteluun perustuva mekanismi kestävään kehitykseen liittyvien riitojen ratkaisemiseksi;

11. palauttaa mieliin kantansa, jonka mukaan EU:n ja sen jäsenvaltioiden ei pitäisi allekirjoittaa tai ratifioida uusia investointisuojasopimuksia, joihin sisältyy sijoittajan ja valtion välinen riitojenratkaisumekanismi; pitää valitettavana, että uudistetussa energiaperuskirjasta tehdyssä sopimuksessa vanhentunut riitojenratkaisumekanismi pysyy muuttumattomana, ja korostaa huomattavaa näyttöä siitä, että sijoitusasioita käsittelevät välimiehet eivät ota huomioon valtioiden aikomusta suojella julkisen politiikan tavoitteitaan, erityisesti kun on kyse fossiilisten polttoaineiden asteittaisesta käytöstä luopumisesta tai ympäristönsuojelusta;

12. tukee UNCITRALin työryhmässä III käynnissä olevia neuvotteluja, joissa EU ja sen jäsenvaltiot pyrkivät perustamaan monenvälisen investointituomioistuimen, josta tulisi sen toimivaltainen elin kansainvälisten investointiriitojen ratkaisemisessa; toteaa, että jos monenvälinen investointituomioistuin perustetaan, sitä sovellettaisiin suoraan kaikkiin sen allekirjoittaneiden maiden voimassa oleviin kahden- ja monenvälisiin investointisopimuksiin, myös energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen; muistuttaa, että valtiosopimusoikeutta koskevan vuoden 1969 Wienin yleissopimuksen 30 artiklan 3 kohdan mukaisesti monenvälinen investointituomioistuinjärjestelmä on näin ollen ensisijainen sijoittajan ja valtion välisen riitojenratkaisun mekanismeihin nähden, kun kyseessä ovat sen allekirjoittaneet maat; kehottaa komissiota saattamaan UNCITRALin työryhmän III neuvottelut onnistuneesti päätökseen mahdollisimman pian;

13. kehottaa komissiota tukemaan nimenomaisesti sitä, että UNICITRALin prosesseihin ja toimiin sisällytetään mekanismi, jonka perusteella valtiot voivat tehokkaasti peruuttaa suostumuksensa sijoittajan ja valtion väliseen riitojenratkaisuun tai irtisanoa sopimuksensa;

14. on huolissaan siitä, että 20 vuoden raukeamislauseke tapauksessa, jossa valtio vetäytyy sopimuksesta, ei muutu uudistetussa tekstissä, – ja pahoittelee, että tämä ei kuulunut EU:n neuvotteluvaltuuksiin – jolloin energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen jääneiltä valtioilta evätään edelleen mahdollisuus vetäytyä sopimuksesta helposti, mikäli välimiehet heikentävät edelleen valtioiden sääntelykykyä; korostaa, että energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta vetäytyminen edellyttää, että lähteviin sopimuspuoliin sovelletaan sopimuksen 20 vuoden raukeamislauseketta, jonka mukaan kaikkia olemassa olevia investointeja, jotka eivät kuulu keskinäisen sopimuksen piiriin, suojellaan edelleen uudistamattoman energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen sääntöjen mukaisesti; pitää kuitenkin myönteisenä, että kaikkien uusien investointien suoja päättyy välittömästi vetäytymisen jälkeen; panee merkille, että uudistetun energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen mukaan useimpia uusia investointeja fossiilisiin polttoaineisiin ei enää suojeltaisi 15. elokuuta 2023 alkaen;

15. pitää valitettavana, että uudistetussa energiaperuskirjasta tehdyssä sopimuksessa ei käsitellä arvostusmenetelmiä koskevaa ratkaisevaa kysymystä, mikä mahdollistaa investoituja määriä huomattavasti suurempien korvausten myöntämisen; toteaa, että vahingonkorvauksia koskeviin määräyksiin ehdotetuilla muutoksilla ei olisi juurikaan vaikutusta, koska välimiehet tulkitsevat tappion käsitettä hyvin laajasti, mukaan lukien oletettavissa olevat tulevat voitot; toteaa, että nämä menetelmät ovat erittäin kiistanalaisia, koska ne antavat hyvin laajan harkintavallan ja koska niissä tukeudutaan erittäin monimutkaisiin ja lähtökohtaisesti spekulatiivisiin oletuksiin;

16. pitää myönteisenä unionin tuomioistuimen selvennystä, jonka mukaan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen määräyksiä sijoittajan ja valtion välisestä riitojenratkaisusta ei sovelleta EU:n sisäisiin riita-asioihin, sekä sitä, että uudistettuun energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen on sisällytetty periaate, jonka mukaan sijoittajan ja valtion välistä riitojenratkaisua koskevia määräyksiä ei sovelleta samaan alueelliseen taloudellisen yhdentymisen järjestöön kuuluvien jäsenten kesken; ilmaisee kuitenkin huolensa siitä mahdollisuudesta, että välimiehet voivat kaikesta huolimatta päättää käsitellä EU:n sisäisiä riita-asioita ja että Kansainvälisen investointiriitojen sovittelukeskuksen sääntöjen mukaiset tapaukset pannaan täytäntöön muiden maiden tuomioistuimissa; panee huolestuneena merkille, että asiassa Achmea annettu tuomio ei saanut välimiehiä luopumaan siitä, että ne toistuvasti sivuuttavat tuomion ja ratkaisevat EU:n sisäisiä riitoja; pitää myönteisenä komission luonnosta keskinäiseksi sopimukseksi, jossa selvennetään, että energiaperuskirjasta tehtyä sopimusta ja sen raukeamislauseketta ei sovelleta eikä sitä ole koskaan sovellettu EU:n sisäisessä yhteydessä; kehottaa muita jäsenvaltioita ratifioimaan tällaiset sopimukset mahdollisimman nopeasti; kehottaa komissiota ottamaan yhteyttä kumppanimaihin ja ehdottamaan toista sopimusta, jonka mukaisesti EU:n ulkopuoliset energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen sopimuspuolet, jotka ovat halukkaita vetäytymään, voivat vastavuoroisesti kumota raukeamislausekkeen;

17. panee merkille, että EU:n jäsenvaltiot eivät tue määräenemmistöllä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen uudistamista, mikä on johtanut uudistamispyrkimysten romahtamiseen; katsoo, että EU tai sen jäsenvaltiot eivät voi pysyä nykyisen energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen sopimuspuolina, koska se on ristiriidassa EU:n lainsäädännön ja EU:n toimintapolitiikan kanssa;

18. toistaa, että parlamentti on kehottanut komissiota ja jäsenvaltioita aloittamaan valmistelut, jotta energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta voidaan irtautua koordinoidusti ja voidaan tehdä sopimus, jolla suljetaan pois raukeamislausekkeen soveltaminen halukkaiden sopimuspuolten välillä; muistuttaa, että EU voi ratifioida uudistetun energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ainoastaan, jos parlamentti antaa lopullisen hyväksyntänsä ja että parlamentti tarkastelee aiempia kantojaan ja uudistamiseen liittyviä puutteita, jos sitä pyydetään antamaan sille hyväksyntänsä; katsoo, että parlamentti tukee EU:n vetäytymistä energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta, kun sitä pyydetään antamaan sille hyväksyntänsä;

19. pitää myönteisenä Puolan, Espanjan, Alankomaiden, Ranskan, Slovenian, Saksan ja Luxemburgin hallitusten ilmoitusta aikeestaan vetäytyä energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta, ja panee merkille, että useimmissa tapauksissa tällainen päätös tehtiin uudistamisprosessin tulosten perusteella;

20. korostaa tarvetta toimia koordinoidusti, jotta voidaan toimia tarmokkaammin vetäytymisneuvotteluissa, rajoittaa raukeamislausekkeen kielteisiä vaikutuksia ja ehkäistä tehokkaasti EU:n sisäiset riidat; kehottaa komissiota aloittaa välittömästi prosessin, jossa EU vetäytyy koordinoidusti energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta, ja kehottaa neuvostoa tukemaan tällaista ehdotusta; katsoo, että tämä on EU:lle paras vaihtoehto saavuttaa oikeusvarmuus ja sillä estetään se, että energiaperuskirjasta tehty sopimus vaarantaa entisestään EU:n ilmasto- ja energiaturvallisuustavoitteet;

21. korostaa, että komissio ei ole valmistellut riittävästi koordinoitua vetäytymistä vaihtoehtoisena ratkaisuna, jos uudistamisprosessin tulos ei ole tyydyttävä tai jos prosessi epäonnistuu, ja että se ei ole antanut siitä tietoja niistä useista pyynnöistä huolimatta, jotka parlamentti on esittänyt uudistamista koskevien neuvottelujen käynnistymisen jälkeen;

22. kiinnittää huomiota siihen, että joidenkin jäsenvaltioiden energiaperuskirjasta tehtyä sopimusta koskevat kannat ja fossiilisiin polttoaineisiin tehtäviä investointeja suojelevat kahdenväliset investointisopimukset, jotka sisältävät vanhentuneita, EU:n tavoitteiden ja arvojen kanssa ristiriidassa olevia määräyksiä, ovat keskenään epäjohdonmukaisia;

23. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen sihteeristölle sekä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen sopimusvaltioiden hallituksille.